

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно специалните разпоредби за цел „Европейско териториално сътрудничество“ (Interreg), подпомагана от Европейския фонд за регионално развитие и инструменти за външно финансиране“

(COM(2018) 374 final — 2018/0199 (COD))

(2018/C 440/19)

Докладчик: **Henri MALOSSE**

Консултация	Европейски парламент, 11.6.2018 г. Съвет на Европейския съюз, 19.6.2018 г.
Правно основание	Член 178 и член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	Секция „Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	7.9.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	19.9.2018 г.
Пленарна сесия №	537
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	196/2/5

1. Заключение и препоръки

1.1. Европейското териториално сътрудничество (ЕТС) е единствен по рода си инструмент на политиката на сближаване и представлява една от малкото рамки, в която действащите лица на национално, регионално и местно равнище от различни държави членки системно провеждат общи действия и обменят практики и стратегии за действие. Може да се каже, че в него откриваме част от същността на европейския дух. Въпреки че в много случаи може да се констатира добавена стойност и въпреки инвестициите, които насърчават растежа в осъществените до този момент проекти, резултатите от последващите оценки действително показват наличие на редица слабости. Те следва да бъдат взети предвид на редица равнища на действия в новото предложение за регламент:

1.1.1. **Опростяване на процедурите** — ЕИСК призовава за „шоково опростяване“ във връзка с размера на проектите. Сътрудничеството се отнася предимно до дейностите на местно равнище. Поради това е необходимо да се внесе нужното опростяване във формулярите и методите за оценка на проектите, както и да се прилагат стандартни процедури като ключов елемент от новото програмиране.

1.1.2. **Финансова рамка** — политиката на сближаване е решаващ фактор в подкрепа на стратегията „Европа 2021—2027 г.“, която следва приоритетно да получи техническа и бюджетна помощ. ЕИСК предупреждава, че заделянето на по-малко бюджетни средства би поставило под въпрос ефикасността, видимостта и популярността на тази програма за действие. Поради това той призовава Европейския парламент да предложи увеличаване на бюджетните кредити за политиката на сближаване, по-специално за цел „Европейско териториално сътрудничество“.

1.1.3. **Допълняемост** — ЕИСК изразява безпокойство във връзка с новите правила, които биха могли да сведат максималната ставка на финансирането от страна на ЕС до 70 % вместо 85 %. Той призовава за запазване на ставката от 85 % за малките проекти, най-уязвимите региони, както и за действията на гражданското общество. ЕИСК подкрепя и разширяване на участието на частния сектор и на европейския инструмент за финансов инженеринг *InvestEUfund* по отношение на действията в подкрепа на производствения сектор.

1.1.4. **Интегриране на финансовите инструменти** — ЕИСК призовава Комисията да изготви реална стратегия за координация и интеграция на нейните различни финансови инструменти, достъпни по линия на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. Той призовава Комисията да представи съобщение за тази цел в кратък срок. Европейското териториално сътрудничество следва да представлява основна рамка за осъществяването на тази необходима координация.

1.1.5. **За изграждане на истинско партньорство с гражданското общество** — Комисията следва да наложи задължението за включване на социалните партньори и организациите на гражданското общество както в процеса на консултации, така и в изпълнението на действията, тъй като най-добрите отбелязани резултати от проекти се постигат с участието на гражданското общество. ЕИСК препоръчва всеки оперативен орган да бъде задължен да представи схема за партньорство за включването на гражданското общество с механизъм за предупреждение.

1.1.6. **Запазване и развиване на тематичната концентрация.** Беше констатирано развитие в посока тематична концентрация на приоритетите за интервенции и инвестиции и това се оценява положително от ЕИСК, но предстои да се изясни по какъв начин:

— да се вземат предвид особеностите на районите, посочени в член 174 от ДФЕС (островите, планинските и селските райони, агломерациите и др.), като се отчита необходимостта от концентрация — залог за видимост и ефективност, с цел да се избегне разпокъсаността;

— устойчивото развитие и действията в областта на климата да бъдат поставени на централно място;

— да се направи Европа наистина достъпна за гражданите, действайки в по-голяма степен на местно равнище.

1.1.7. **Морските басейни и островните територии** — като се има предвид, че морската среда е единствената околна среда в островните територии, ЕИСК настоява те да могат да продължат да представят проекти както в областта на граничното, така и на териториалното сътрудничество. По целесъобразност, следва да бъде заложен нов приоритет „островни територии“ с определен бюджет.

1.1.8. **Макрорегионални стратегии** — ЕИСК счита, че е от съществено значение при разработването на макрорегионалните стратегии да се включат новите зони (Средиземно море, Балканите, Карпатите и др.) и да се гарантира по-голямо интегриране на новите европейски финансови инструменти в тяхна полза.

1.1.9. **Сътрудничество със съседни държави** — ЕИСК приветства създаването на обща рамка за изпълнение със съседните/трети държави. Той подчертава и целесъобразността на подхода за едновременно използване на кредитите по линия на „Европейско териториално сътрудничество“ и на външните европейски фондове. Във връзка с това ЕИСК призовава Комисията да гарантира, че програмите за териториално сътрудничество са отворени за регионите на съседните държави дори ако те не граничат пряко с ЕС, за да се избегне създаването на разпокъсаност във въпросните държави.

1.1.10. **Иновации** — ЕИСК подкрепя предложението за приоритизиране на иновациите със самостоятелен бюджет и процедури, позволяващи пряк достъп на недържавните участници. ЕИСК подчертава обаче, че иновациите следва да имат и обществено, и социално измерение.

1.1.11. **Цифров компонент на европейското териториално сътрудничество** — понастоящем едно от основните предизвикателства, пред което са изправени участниците в целта „Европейско териториално сътрудничество“, е тяхната свързаност. Необходимо е да се предвидят средствата и инициативите за намаляване на цифровото разделение между отделните територии, както и между градските и селските териториални компоненти на регионите: да се развива обменът на опит, да се намали цифровото разделение, от една страна, между регионите, а от друга — между градските и селските територии.

1.1.11.1. За тази цел ЕИСК препоръчва в структурата на всички програми по цел „Европейско териториално сътрудничество“ за периода 2021—2027 г. да се предвидят цифровата трансформация и изискванията за повишаване на уменията.

1.1.12. **Отчитане на младежкото измерение** — Отчитането на измерението, свързано с младежта в Европа, е основен елемент. ЕИСК предлага да се използват методите на програма „Еразъм+“ за младежки обмен: студенти, чираци, лица, търсещи работа, лица, изпаднали в затруднение, за да може териториалното сътрудничество да интегрира младите хора посредством специални програми за мобилност, професионално обучение и изучаване на езици. ЕИСК предлага в трансграничните и транснационалните програми за сътрудничество да се въведат специфични направления за предложения и интервенции за младежта и осъществявани от младите хора.

1.1.13. **Действия в подкрепа на уязвими групи от населението и включване на хоризонталните критерии** — ЕИСК подчертава, че е важно да се установят точни правила по отношение на степента на задължение за спазването на хоризонталните принципи на Общността и за определяне в това отношение на минимален праг (10 % от помощите за действието).

1.1.14. **Гражданска защита и борба с основните рискове** — ЕИСК приканва Комисията да предвиди включването на този компонент като основно направление на териториалното сътрудничество и да го съгласува с новия фонд „Отбрана и гражданска защита“, предложен от Комисията за многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.

1.1.15. **Публичност** — предвид значението на програмите, подпомагани по цел „Европейско териториално сътрудничество“, ЕИСК ще подкрепи всяка инициатива, която дава възможност за по-добра видимост с цел укрепване на духа на европейското гражданство и за осведомяване относно конкретните действия, осъществени с подкрепата на ЕС. Той се застъпва по-специално за създаването на информационни канали в регионите — бенефициери по програми за сътрудничество, за предпочитане към организации на гражданското общество.

2. Въведение

2.1. *Териториалното и граничното сътрудничество — същност на европейския дух*

2.1.1. Заемаща централно място в изграждането на общо европейско пространство, целта „Европейско териториално сътрудничество“ (ЕТС) (Interreg) с всички свои трансгранични, транснационални, междурегионални компоненти и отвореност към съседните държави стои в основата на европейската интеграция: тя допринася за това границите да не се превръщат в бариери, сближава европейците, спомага за разрешаването на общи проблеми, улеснява обмена на идеи и предимства и насърчава стратегическите инициативи, насочени към постигането на общи цели.

2.1.2. Член 174 и член 24 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) представляват правната рамка, която дава възможност за осъществяване на политиката на икономическо, социално и териториално сближаване с цел намаляване на различията между степента на регионално развитие и следователно на европейското териториално сътрудничество.

2.1.2.1. Член 174 гласи: „Измежду тези региони, специално внимание се обръща на селските райони, на районите, засегнати от индустриалния преход, както и на регионите, които са засегнати от сериозни и постоянни неблагоприятни природни или демографски условия, като най-северните региони с много ниска гъстота на населението и островните, трансграничните и планинските региони“. ЕИСК счита, че този член предоставя достатъчно основание в рамките на европейското териториално сътрудничество да бъде отделено специално внимание на тези региони и призовава Комисията и държавите членки да следят за това.

2.1.3. Като приоритетна цел на политиката на сближаване целта „Европейско териториално сътрудничество“ (Interreg) представлява рамката, в която обществените и частните действащи лица на национално, регионално и местно равнище в държавите членки провеждат колективни инициативи, обменят добри практики, структурират вътрешни и външни политики за развитие на Европа. Въпреки многобройните случаи и примери за добавена стойност и инвестиции, които насърчават растежа в реализираните до настоящия момент проекти, някои недостатъци, свързани със слабости в рамката на различните програми, не са без последствия и заслужават да бъдат анализирани в рамките на новите перспективи за периода 2021—2027 г.

2.1.4. Резултатите от последващите оценки действително изтъкват няколко елемента:

- слабости във функционалното определение на регионите във връзка с член 174 от ДФЕС;
- значителни трудности при разработването и изпълнението на стратегията за съгласувани мерки поради избора на възходящ подход „от долу нагоре“ при определяне на проектите, които да бъдат подкрепени;
- почти пълна липса на полезно взаимодействие между програмите по Interreg и други европейски програми, които могат да засилят въздействието върху развитието, по-специално „ЕразъмЕразъм+“, „Хоризонт 2020“, Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ), Механизма за свързване на Европа, Програмата за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия (COSME), и по принцип твърде слабо въздействие на тези действия и на тяхната видимост за гражданското общество и за всички категории граждани, по-специално жените, младите хора, семействата, хората с увреждания и възрастните хора.

2.1.5. Някои от тези аспекти са отчетени в новото предложение за регламент, с което се укрепват процедурите за намаляване на регионалните приоритети върху всички европейски региони, включително най-отдалечените, разработват се нови макрорегионални стратегии и тематични концентрации, поставя се акцент върху инициативите за иновации, както и върху редица други инициативи, които съответно са обект на анализ и специални забележки. Предложението на Комисията се нуждае обаче от усъвършенстване и изясняване по редица важни аспекти.

3. Приоритетни теми за препоръките на ЕИСК към Комисията

3.1. **Опростяване на процедурите — към шоково опростяване** — Комисията предлага обширен пакет от специални разпоредби за опростяване на правилата на позициониране и на управление на програмите на всички съответни равнища: бенефициери, държави членки, управляващи органи, участващи трети държави и Комисията. ЕИСК подкрепя изцяло този подход. Това обаче е инициатива, предлагана при всяко ново програмиране. Комисията не е проявила достатъчно амбиция по отношение на тази процедура.

3.1.1. В областта на опростяването и еднократните суми регламентът установява стандартното обработване на определени разходи като ключов елемент за следващия период на програмиране и повишава някои променливи стойности като разходите за персонал (за всеки проект на стойност до 200 000 евро: еднократна сума и без да е необходимо да се представят фактури). По този начин Комисията признава необходимостта от административно опростяване и подчертава необходимостта от постигане на общо споразумение.

3.1.2. Сътрудничеството се отнася предимно до дейностите на местно равнище. Поради това е необходимо програмата да бъде много по-отворена за гражданското общество със съществено опростяване на процедурите и създаване на малки звена за информация и съдействие.

3.1.3. ЕИСК би желал да види стремеж към съгласуваност с размера на проектите, за да се внесат необходимите опростявания във формулярите и методите за оценка на проектите и да се използват минимални стандартни процедури за административните и управленските дейности. „Шоковото опростяване“ е безусловно необходимо, за да се даде възможност на вносителите на проекти да се съсредоточат по-скоро върху резултатите от действията, отколкото върху административните дейности, които отнемат много време.

3.1.4. Действително, каквото е и желанието на Комисията, следва да се разчита изцяло на логиката на оценяване на проектите в зависимост от „резултатите“ и операторите да бъдат освободени от задължението непрекъснато да предоставят отчети за дейността си (понастоящем на всеки 6 месеца).

3.2. **Финансова рамка** — Комисията счита, че политиката на сближаване и нейното логично следствие в лицето на цел „Европейско териториално сътрудничество“ следва да продължат да бъдат съществен елемент от финансовия пакет. ЕИСК одобрява тази позиция. Заделянето на по-малко бюджетни средства би поставило под въпрос ефикасността, видимостта, както и настоящата популярност на тази програма за действие. Избраният засега вариант е запазване на стабилен бюджет по отношение на предходния период в контекста на намаляване с 10 % на бюджета на Европейския съюз. Това положение следва да даде възможност за запазване на размера на подпомагане на програмите по Interreg, което представлява минимално изискване, но ЕИСК призовава Европейския парламент да предложи съществено увеличение, тъй като политическото въздействие на тези действия и тяхното отражение върху населението могат да бъдат много осезаеми, при условие че им бъдат предоставени значителни средства.

3.2.1. В новия регламент относно европейското териториално сътрудничество ставката на съфинансиране е намалена на 70 % (спрямо 85 % понастоящем). Според Комисията тази промяна следва да доведе до засилване на финансовото участие на държавите и да стимулира създаването на по-добри условия за ангажиране с проектите. ЕИСК изразява безпокойство, че тази мярка, наречена „допълване“, може да възпре от участие участниците от частния сектор и най-необлагодетелстваните региони. Поради това той призовава да се запази ставката от 85 % за най-уязвимите региони по смисъла на член 174 от ДФЕС. Освен това концентриране на интервенциите от страна на Европа винаги им гарантира по-голяма видимост.

3.2.2. Нови правила относно „малките проекти“ — В новия регламент се дава ясно определение, придружено от нови мерки и опростени правила: ново определение за техническата помощ, премахване на изискването за годишни доклади, подход на финансиране с еднократни суми за редица разходни позиции и условия за по-бързо стартиране на следващия период. ЕИСК счита, че тези инициативи са стъпка в правилната посока.

3.2.3. По отношение на административната тежест за „малките проекти“, перспективата за създаване на трансгранична институция, която да се занимава с цялата административна работа за съвкупност от „малки проекти“, като допълнение на еднократната сума, също се приема много положително от ЕИСК.

3.2.4. Комитетът оценява ангажимента на Комисията да увеличи максимално частното участие в програмите за териториално сътрудничество. Във връзка с това той предлага още по-амбициозни мерки, като се определи минимален праг за участие на недържавните участници (с изключение на регионалните власти), като например частните предприятия, социалните партньори, доброволческия сектор, структурите на социалната и солидарната икономика и професионалните камари.

3.3. **Партньорство с гражданското общество** — ЕИСК припомня, че партньорството представлява основно средство за зачитане на хоризонталните принципи. То следва да се изгражда навсякъде с участието на гражданското общество, социалните партньори, местните органи и организациите за социално приобщаване. В този контекст в Регламента е предвидено включването на гражданското общество в комитетите за контрол. Предвижда се също в сайтовете, които предоставят информация за изпълнението и резултатите от програмите, да се добави информацията относно неуспехите и проектите, които не изпълняват ангажиментите си.

3.3.1. Трябва да се отбележи, че след избирането им местните органи проявяват склонност да пренебрегват всичко останало.

3.3.2. Участието на действащите лица от гражданското общество не следва да се ограничава до процеса на консултации. Изключително важно е те да участват в изпълнението на действията и в тази връзка да им се поверят отговорности, включително с избора на организации на гражданското общество като управляващи органи.

3.3.3. ЕИСК предлага за всяка програма по цел „Европейско териториално сътрудничество“ управляващият орган да представи схема на партньорство, която да показва участието на гражданското общество във всеки етап от подготовката, изпълнението и оценката на действията. Тази схема следва да съдържа механизъм за предупреждение, въведен с цел да се позволи на участниците от гражданското общество да сезират съответния орган в случай, че принципът на партньорство не е спазен.

3.4. **Ново разпределение на подкрепата за териториално сътрудничество** — В новия регламент за ЕТС/Interreg се описва бъдещата програма за действие в пет компонента на сътрудничество: трансгранично, транснационално, междурегионално, морско, включващо най-отдалечените региони, и иновативни междурегионални инвестиции. Този подход е съгласуван, въпреки че изваждането на проектите за морско сътрудничество от трансграничното сътрудничество поставя въпроси и поражда сериозни опасения сред действащите лица в съответните региони. Комисията се аргументира с обяснението, че по-специално в рамките на морското сътрудничество може да съществува припокриване между различни трансгранични програми и поема ангажмента да определи общ подход за програмите в морските басейни, включително двустранно сътрудничество, който ще бъде придружен от по-широко въздействие.

3.5. **Морските басейни и островните територии** — ЕИСК счита, че тази насоченост относно морското измерение е разбираема, когато става въпрос за континентални територии, но не е оправдана за островните територии, при които по дефиниция има само морски граници. Освен това ЕИСК често е призовавал Комисията да отдели специално внимание на островите, които са засегнати от очевидни структурни ограничения, признати в член 174 от ДФЕС. Поради това ЕИСК предлага действията за европейско сътрудничество между островите да се реинтегрират в трансграничното сътрудничество и/или да се обособят в 6-а категория със специален бюджет за съвкупност от острови, които са част от един и същ морски басейн, за да се насърчи обменът на опит.

3.6. **Специална отвореност към иновациите** — предлага се нов специален бюджетен ред, който да функционира чрез покана за представяне на предложения за разработване на проекти на цялата територия на ЕС, за да се надхвърли практиката на обмен на добри практики и да се премине към цялостни разпоредби за научноизследователска дейност (11 % от бюджета на Interreg). ЕИСК одобрява този подход, при условие че той обхваща също така обществените и социалните иновации, при които сътрудничеството между териториите може да окаже много голямо въздействие върху съответното население, и се даде възможност за пряко участие на недържавните участници (изследователи, предприятия, гражданско общество).

3.7. **Отвореност към най-отдалечените региони** — Комисията предлага да се приемат нови мерки, които да позволят на тези региони, с оглед на специфичното им положение, да си сътрудничат въз основа на съобщението на Комисията, озаглавено „Засилено и обновено стратегическо партньорство с най-отдалечените региони на ЕС“⁽¹⁾. Става въпрос за компонент „сътрудничество“ между най-отдалечените региони и техните съседи (3,2 % от бюджета на Interreg). Тази ясно определена разпоредба е интересна, но следва също така средствата на ЕС за трети държави, съседни на най-отдалечените региони (по-специално Европейският фонд за развитие (ЕФР), да могат да бъдат лесно мобилизирани с цел допълване на тези дейности, което понастоящем не се прави. ЕИСК призовава да бъде заложен в законов акт и програмирано координирано взаимодействие между INTERREG и ЕФР.

3.8. **Сътрудничество с трети държави** — С оглед на сложната международна обстановка ЕИСК счита за положителен факт, че се създава единна рамка за действия с участието на съседни държави извън Европейския съюз. Цю се отнася до съседните държави, съществуващата възможност техните региони, които не са гранични, да участват в действия за транснационално сътрудничество, следва да бъде използвана по-ефективно, за да се избегне задълбочаването на различията в рамките на тези държави, където са привилегирани регионите, граничещи с ЕС.

4. Нови насоки за размисъл

4.1. **Развиване на тематичната концентрация** — ЕИСК призовава програмите да бъдат съсредоточени върху действията, съответстващи на приоритетите на Европейския съюз, така както са определени в проекта на многогодишна финансова рамка за периода 2021—2027 г. (иновации, научни изследвания, по-зелена Европа — енергетика, кръгова икономика и др., — свързана Европа — транспорт, селско стопанство и др., — по-социална Европа — Европейски социален фонд, Европейски фонд за регионално развитие, образование, здравеопазване и др. — Европа по-близо до местното равнище чрез стратегиите за развитие на местно равнище), без да се забравят специфичните цели на регламента в социалната сфера, образованието и здравеопазването. Следва да се обърне специално внимание и на стратегиите за местно развитие, които обхващат всички участници от гражданското общество.

4.1.1. В рамките на тематичната концентрация от основно значение е въпросът за устойчивото развитие и действията в областта на климата, кръговата икономика и енергията от възобновяеми източници да се постави в основата на всички теми и да се вземе изрично предвид.

⁽¹⁾ COM(2017) 623 final.

4.2. **Макрорегионални стратегии** — Макрорегионалните стратегии (за региона на Балтийско море, региона на р. Дунав, региона на Алпите и за региона на Адриатическо и Йонийско море) като цяло се считат за успешни. Европейското териториално сътрудничество има особена стойност поради капацитета си за създаване на благоприятни условия за прилагането на макрорегионални стратегии за развитие въз основа на:

- наличието на висока степен на трансгранични взаимодействия;
- съответствието между финансирането и стратегическите приоритети за интервенция.

4.2.1. Тези механизми ще дадат възможност за укрепване на програмите за сътрудничество, по-специално транс-националното и морското сътрудничество. В рамките на макрорегионална стратегия за Средиземноморието (Западно и Източно) би могъл да се осъществи полезен експеримент във връзка със стратегиите за морските басейни, осъществени в рамките на действията на ЕС в областта на морското дело, както и макрорегионална стратегия за планинските масиви в Югоизточна Европа (Карпатите и Балканите) — макрорегиони, които и в двата случая обхващат трети държави.

4.3. **Цифровият компонент на европейското териториално сътрудничество** — Понастоящем едно от основните предизвикателства пред европейското териториално сътрудничество е свързаността. Необходимо е да се предвидят средствата и инициативите за намаляване на цифровото разделение между териториите, както и между градските и селските райони в рамките на регионите. Развитието на цифровите технологии е свързано с редица предизвикателства:

4.3.1. *Техническо и икономическо предизвикателство за развитието на териториите.* Цифровите технологии разполагат с мощен капацитет за развитие на териториите в рамките на новите постижения на промишлеността, на едно общество на сътрудничеството, на възникването на нови видове сътрудничество в областта на труда, на нови механизми за оползотворяване на местните ресурси.

4.3.2. *Основно социално предизвикателство, което оказва въздействие върху развитието на уменията на населението и в развитието на териториите.* Да се развият инвестициите за повишаване на квалификацията и уменията за работа и да не се допуска увеличаване на социалното цифрово разделение. Развитието на цифровите технологии понастоящем създава нови видове дискриминация, които произтичат по-специално от възможностите на бедното население за достъп до съответното оборудване поради жизнения стандарт и културни аспекти във връзка с нивото на образование и възрастта.

4.3.3. Следва да се има предвид, че „цифровите технологии“ могат както да улесняват достъпа до права, така и, напротив — да представляват допълнителен фактор за изключване на определени категории от населението. Именно поради тази констатация ЕИСК призовава Комисията в действията по цел „Европейско териториално сътрудничество“ да възприеме координиран образователен подход с участниците на местно равнище.

4.3.4. Освен това ЕИСК предлага значителна част от иновативните действия да бъдат посветени на цифровите технологии с конкретни покани за представяне на предложения, включващи обмен на опит и сътрудничество в тези области на местно равнище, като се дава приоритет на приобщаването на най-нуждаещите се и уязвими групи от населението. Това е изключително важно за териториите в рамките на новите постижения на промишлеността, на едно общество на сътрудничеството, на възникването на нови видове сътрудничество в областта на труда, и на новите механизми за оползотворяване на местните ресурси. Комисията представи проектобюджет за периода 2021—2027 г. Включва ли той в достатъчна степен цифровия аспект? Ако не, значи не е подходящ.

4.3.5. **Цифрови технологии и изкуствен интелект** — Наложително е Комисията да разполага с инструменти от областта на цифровите технологии и изкуствения интелект за изпълнението и оценката на бъдещите програми (големи информационни масиви, нови технологии и инвестиции на фондовете).

4.3.6. Според самата Комисия оценката на въздействието на действията и на програмите на ЕС зависи от определена „нагласа“. Резултатите от даден проект понякога биха могли да са по-маловажни от начина, по който са били получени, и е трудно да се намерят показатели (не само количествени, но и качествени) за подходяща оценка на това.

4.3.7. ЕИСК решително насърчава Комисията в търсенето на по-добри показатели за оценка на непосредствените резултати и въздействието на програмите и проектите.

4.4. **Включване на младежкото измерение** — Отчитането на измерението, свързано с младежта в Европа, е основен елемент. ЕИСК предлага да се използват методите на програма „Еразъм+“ за младежки обмен — на ученици от средните училища, студенти, чираци, лица, търсещи работа, лица, изпаднали в затруднение, за да може териториалното сътрудничество да интегрира младите хора посредством специални програми за мобилност, по-специално с цел професионално обучение и изучаване на езици. ЕИСК разглежда редица възможности, които не си противоречат, за да може понятието за територия да придобие съдържание за младите хора.

4.4.1. ЕИСК предлага да се задели определен процент от средствата по цел „Европейско териториално сътрудничество“ за действия, осъществявани от млади хора и за млади хора. Успоредно с това в рамките на бъдещата програма „ЕразъмЕразъм+“ след 2021 г. Комисията би могла да избере варианта да предостави част от програмите „Еразъм+“ на инициативи за определени териториални пространства.

4.4.2. От друга страна, 10 % от един или няколко компонента на Interreg би трябвало да бъдат заделени за мобилност от типа „Еразъм“, а също и идентичен процент за пакета проекти, управлявани в рамките на „Еразъм+“, които се организират на европейска територия. Би могъл да се запази приоритет за регионите, които започват да се оформят реално, например Средиземноморски макрорегион и/или в експериментален план — за региони, в процес на създаване и развитие, например макрорегион „Източно Средиземноморие“.

4.4.3. Поради това е необходимо в трансграничните и транснационалните програми за сътрудничество да се въведат една или няколко специфични области за предложения и мерки за младежта и осъществявани от млади хора. Тези области следва да улесняват и подкрепят преминаването от обикновения културен обмен към насърчаването на дейности, свързани с категории, различни от традиционните за програма „ЕразъмЕразъм+“: движения на младежи и създаване на сдружения за борба с изключването и социалното неравенство, за интеграция на най-уязвимите лица (с увреждания), действия в областта на климата, инициативи за подпомагане на приема на мигриращите бежанци или всякаква друга тематика в областта на образованието и солидарността.

4.5. **Действия в полза на уязвимите групи от населението и отчитане на хоризонталните критерии** — по отношение на съобразяването с най-уязвимите групи от населението на всички нива на изготвяне и изпълнение на програмите за сътрудничество, по-специално при подбора на проекти, Комисията заема ясна позиция във връзка с безусловното задължение за спазване на хоризонталните принципи на Общността.

4.5.1. Поставя се обаче въпросът за регламентирането на тази тема в рамките на европейското териториално сътрудничество, в което не са определени квоти. ЕИСК предлага да се определи минимален праг (10 %) по отношение на граничното сътрудничество.

4.6. **Гражданска защита и борба с основните рискове.** Този компонент, който е част от новия Европейски фонд за отбрана и гражданска защита, предложен от Комисията за многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г., е основно направление, което оказва въздействие върху териториалното сътрудничество. Тук се има предвид например предотвратяването и борбата с горските пожари в Средиземноморието или с наводненията в регионите, разположени по на север. Това е въпрос, в рамките на който сътрудничеството отвъд националните граници е задължително и който има пряко отражение върху живота на гражданите.

4.6.1. Поради това ЕИСК препоръчва да се отдели специално внимание в рамките на цел „Европейско териториално сътрудничество“ с възможността за координация между няколко фонда и да се отправят конкретни препоръки към органите, отговарящи за програмите, за да се повиши осведомеността им относно предизвикателствата и възможностите, свързани с този въпрос, на техните територии. В тази връзка биха могли да бъдат отправени покани за представяне на предложения с демонстрационна цел, за да се създаде конкуренция между регионите.

4.7. **Интегриране на различните европейски инструменти:** ЕИСК счита, че настоящото предложение не включва в достатъчна степен възможностите за полезно взаимодействие между европейското териториално сътрудничество и другите съществуващи или бъдещи финансови инструменти на ЕС, по-специално по отношение на младежкия обмен, цифровите мрежи и програмата в областта на цифровите технологии, научните изследвания и развитието, инвестициите, гражданската защита и борбата с основните рискове. Той призовава Комисията да предприеме мерки в тази насока.

4.7.1. Европейското териториално сътрудничество представлява подходяща рамка за гарантиране на взаимно допълване на различните европейски инструменти, като се изхожда от нуждите по места:

- инвестициите на малките и средните предприятия, при положение че се съчетаят ефикасно действията по Interreg с тези на новия фонд InvestEuFund, предложен от Комисията в рамките на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.;
- мрежите (инфраструктура, цифрови технологии, енергетика) с Механизма за свързване на Европа;
- външните действия (Европейски фонд за развитие, политика за съседство);
- фондовете за гражданска защита;
- програма „Еразъм+“;
- програма „Хоризонт Европа“ (настояща „Хоризонт 2020“);
- програма LIFE (Околна среда и действия по климата)
- Европейски социален фонд;

и др.

4.7.2. Предложенията на Комисията по този въпрос остават неясни. ЕИСК призовава Комисията в рамките на предложенията за многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. да представи съобщение относно интегрирането на нейните финансови инструменти.

4.8. **Публичност** — Interreg представлява едно от основните средства за укрепване на духа на европейското гражданство. Би било целесъобразно да се постигне повече видимост с цел популяризиране на действията на ЕС. Комисията трябва да публикува и популяризира в опростен вид използването и постиженията на Interreg, за да могат гражданите да се запознаят с конкретните дейности, реализирани с подкрепата на ЕС. Предвид значението на тази тематика ЕИСК предлага създаването на звена за разпространяване на информация и за гранично или териториално сътрудничество, за които това ще бъде основна задача, които да бъдат, за предпочитане, интегрирани в организации на гражданското общество.

Брюксел, 19 септември 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER
